

# avant...!

figueres 8 de juliol 1931 - n.º 5 **setmanari d'esquerra** redacc. muralla, 17, 3.ª, 2.ª

## de la constitució

L'eminent periodista William Martin de «Le Journal de Genève» ho ha dit: el centralisme espanyol fou una de les principals causes que va ajudar a enderrocar la monarquia. Cal, doncs, que vigili la República, car pot passar-li quelcom semblant.

Retreiem aquests mots del periodista suís, després d'haver llegit l'avant-projecte de constitució, redactat per la Comissió Jurídica de Madrid i que presideix Ossorio Gallardo, la qual ens ha decepcionat en gran manera. Està redactada sota una concepció obertament unitària i, ço que és més encara, centralista. No sols deixa d'estar atesa per un criteri federatiu més o menys pronunciats, sinó que desfà completament les nostres primitives aspiracions autonòmiques. Catalunya no podrà conformar-se mai amb una Constitució que, ultra no ésser federal, solament atorga als territoris — que en diu autonòmics — algunes atribucions administratives i polítiques, i deixa completament a mans de l'estat central l'ensenyament, el dret, la justícia, etc., que són, precisament, les coses que més interessa que estiguin sota el nostre govern. Es més. Deixa intacta l'anacrònica divisió de l'Estat en «províncies», tal com va fer la monarquia, i també ens parla de la *Nación Española*. En fi, els catalans no ens avenim ni ens avindrem mai amb una constitució saturada d'un caràcter tant unitari i centralista.

Sembla estrany que alguns polítics de Madrid ja s'hagin oblidat dels trenta anys de catalanisme progressiu, i que ja no vulguin recordar fins on ha arribat l'influència de la política catalana en els moviments socials i polítics de la Península. Sembla estrany que encara hi hagi senyors que tinguin un concepte vuitcentista de la pàtria i no facin cas dels resultats i conseqüències que va reportar la política unitària a molts estats d'Europa de l'avantguerra. Esmentem com exemple Alemanya, la qual abans de 1914 era un estat federal. Va venir aquella fatídica data i passà una sèrie de catàstrofes militars, econòmiques i socials, canvià la seva forma de govern — de monarquia a república — i en canvi la seva forma d'estat va mantenir-se igual i, avui, tenim que encara és un Estat federal, restant composta de 17 països. Per contra, Àustria, degut al seu centralisme de l'avantguerra, va fer que s'esmicolés en tants estats nous com nacionalitats la componien. Aquest fenomen es comprèn: totes aquelles col·lectivitats que estan sotmeses arbitràriament a un poder central, viuen en lluita constant contra l'estructura general de l'estat; i, naturalment, quan arriba un moment crític qualsevol, es desfà tot i ningú no hi és a temps.

El nexa federal interessa tant a les nacionalitats components com a l'organisme central; sabem que l'existència de cada nacionalitat frontolla si no és ben encertat i sòlid el lligam comú. Per tant, davant del nostre fet biològic cada dia més imponent i progressiu, davant del ròssec que va deixar-nos la monarquia davant els fets històrics que sovint observem més enllà del Pireneu; cal que tots els catalans estiguem a l'aguait de la Constitució definitiva i, cal, finalment, que els nostres representants quan vagin al Parlament facin sentir, a tot arreu, llur unànime veu de federalisme.

LLUÍS OT.

## full setmanal **pels camins del dret sí, però...**

*Els polítics de la República, que necessitaven poder actuar amb base més sòlida que la força, no es cansaren d'increpar al poble perquè es manifestés al carrer i així poder fer-ho en nom de la suprema voluntat popular.*

*El poble poc confiat en els seus mateixos actes tot i salvant les moderacions pròpies del seu pujat estat de cultura, els primers dies caminava vacil·lant, però una vegada ha pogut assegurar les seves passes s'ha sentit amb valentia i decisió per proseguir la seva empresa.*

*Ara que els homes públics ja han aconseguit, en part, el que volien, que fossin subratllades i avalades les seves obres per aquesta inextinguible voluntat, tots els seus treballs són encaminats a refredar aquesta energia que procrearen, perquè els sobra i no saben que fer-ne. Ultra això, és quelcom més pràctic seguir el camí que més a hom convinguí que no subjectar-se a la voluntat d'una massa, freda als sacrificis personals i censoradora als més petits desviaments per involuntaris que siguin.*

*Fets molt recents en els quals no s'ha tingut en compte els medis a emprar, si eren bons o no, per aquests refredaments, ens donen els motius dels nostres comentaris.*

*Encara no passat el període provisional en el qual són naturals els casos de violència, no de devastació sinó únicament d'enderroc de les coses mal construïdes i encara pitjors destinades, que es vol aturar en*